

Johan Strobbe, *200 jaar dichters, denkers en durvers. Het Klein Seminarie van Roeselare. Biografie van een college*, Tielt, Lannoo, 2007, 465 pp., ill., ISBN 978-90-209-6763-0.

In een eeuw tijd werden drie pogingen ondernomen om de geschiedenis te schrijven van dit om vele redenen befaamde Klein Seminarie. In 1906 verscheen een droge, in het Frans gestelde wijdlopijge '*récit des faits*' van kannunnik Arthur De Schrevel, overigens slechts een aanloop over de jaren 1806-1830. Driekwart eeuw later bracht het duo Luc Pillen & Jules Pollet *175 jaar Klein Seminarie te Roeselare* (1982), gesteund op een eerste golf van diepgaander historisch onderzoek. Nu, nog eens 25 jaar later heeft Johan Strobbe een goed uitgebalanceerd werk afgeleverd, on-

2. L. Dechesne, Les Finances Wallo-Flamandes, in: *Wallonia*, jg. 21, 1913, pp. 457-486.

3. *Journal de Charleroi*, 31 maart 1914.

der de romantische hoofdtitel *200 jaar dichters, denkers en durvers*. De gezelliaanse alliteratie verbergt een beetje het resultaat van deze in wezen goed gestoffeerde instellingsgeschiedenis van het oudste Klein Seminarie in het Vlaamse land (Sint-Niklaas 1808, Mechelen 1830, Hoogstraten 1834 en Sint-Truiden 1843).

Met betrekking tot ons tijdschrift gaat de aandacht meer naar het specifieke aandeel van het Klein Seminarie in de Vlaamse beweging. Maar voor alle duidelijkheid: het boek gaat daar ver boven uit en bestrijkt alle belangrijke aspecten van de onderwijsgeschiedenis. Strobbe is erin geslaagd aan te tonen dat de school nooit losstond van het tijdsgebeuren, noch van de stedelijke en regionale context en toch een betekenis verwierf, verbuiten de grenzen van het bisdom Brugge. Gelukkig beschikte hij over een overweldigend archief (*"twee honderd lopende meter papier"*). Dankzij dit materiaal kon aangetoond worden, zoals op de achterflap staat, dat het boek *"bovenal het verhaal van twee honderd jaar Vlaamse geschiedenis"* evocert.

De auteur heeft gepoogd in een vloeiende beweging aan elk tijdperk een gelijke aandacht en ruimte te besteden. Op bladzijde 49 duikt voor het eerst de Vlaamse taalproblematiek op in zijn vroeg-negentiende-eeuwse vorm. Taal en Vlaamse beweging zijn sinds dat ogenblik, binnen de muren, onlosmakelijk met elkaar verbonden. Na het priesterlijke trio Leo Defoere, Domien Cracco en Désiré De Haerne (1815-1830), komt natuurlijk Gezelle, *"de beroemdste telg uit het schoolverleden"*, Hugo Verriest en Albrecht Rodenbach in het vizier, *"alzijn ze slechts het topje van de Roese-laarse ijsberg"*, en ten slotte Cyriel Verschaeve, Karel Dubois en Albert De Clercq. De peripectieën van de twee wereldoorlogen met hun specifieke terugslag op de Vlaamse problematiek, zowel het Vlaams-nationalisme als de katholieke actie, de supersnelle laatste halve eeuw met 1968 reeds in een ver verle-

den, ze liggen alle ingebed in een verhaal van *"duizenden hoofdzakelijk jonge mensen"*.

Ze zijn getekend door *"de geest van Roeselare"*, een mix van katholieke spiritualiteit en zendingsmystiek én Vlaamse overtuiging. *"De Vlaamse gezindheid onder de studenten werd eerst opgewekt, daarna onderdrukt en later gekanaliseerd."* Het voorbeeld van Roeselare weerspiegelt treffend het grootschalige vlak van de verhoudingen tussen Kerk en katholieke Vlaamse beweging, zowel waar ze met elkaar in aanvaring kwamen, als elkaar vonden. Uiteraard heeft deze kanalisering ervoor gezorgd dat het aspect Vlaamse beweging in het instituut sedert 1945 aan enige vervaging lijdt, in vergelijking met meer heroïsche periodes tussen 1850 en 1950. Nadien is het onduidelijker geworden wat die *"geest van Roeselare"* de laatste halve eeuw nog betekent.

Misschien mocht die *"geest van Roeselare"* wat scherper geprofileerd zijn in zijn sociaal-pedagogische verschijningsvormen en ideologische fundering. De verhouding evenwel tussen 'Roeselare' en de West-Vlaamse literaire school tussen 1850 en 1914 is voortreffelijk geschetst naar het inspirerende voorbeeld van Jan Westenbroek uit 2001. Bijzonder verdienstelijk is de opmerking dat het Klein Seminarie van Roeselare een bevoorrechte relatie had met de sociale ontvoeringsstrijd van Edward De Gryse (1874) tot Jozef De Strooper (1913), al is *"de rol [van het instituut] in de West-Vlaamse arbeidersbeweging tot nu toe onderschat"*. Deze problematiek had een vol hoofdstuk mogen beslaan. Het is nu bij een schitterende in steek gebleven (pp. 197-210).

De vrees dat menigeen 'onbevredigd' het slot hoofdstuk lezen zou, is ongegrond. De geschiedschrijving van de meest recente periode, die in vele monografieën aanleiding geeft tot torenhoge opstapeling van *'faits divers'*, heeft hier de vele ankerpunten van herdenkingsjaren 1956, 1980, 1999, 2006 bijzonder goed aangewend om de blijvende

band met het Vlaamse verleden van het Klein Seminarie van Roeselare duidelijk te maken. Strobbe heeft bovendien een uiterst leesbaar 'verhaal' gebracht, wat niet de minste van zijn verdiensten is.

[Romain Vanlandschoot]